

Metody konzervace a ošetření poškozených dokumentů

Konzervace je chápána jako zpomalení či zastavení degradace či poškození předmětů kulturního dědictví kontrolou prostředí a ošetřením jejich materiálové struktury tak, aby setrvaly, pokud možno v nezměněném stavu. Právě zásahem do podstaty dokumentu se liší restaurování od konzervace, i když v praxi se tyto činnosti prolínají a doplňují.

Preventivní péče představuje snahy zabránit již samotnému vzniku poškození knih, nebo alespoň jejich částečné eliminaci:

- trvalým uložením knižních fondů ve vhodných klimatických podmínkách a jejich kontrolou
- stanovení a kontrola podmínek k vystavování knih
- vytváření bariér proti jejich poškození, například ukládáním ve vhodných ochranných obalech

Konzervátorské zásahy stejně jako restaurování vyžadují pečlivou přípravu a předběžnou analýzu dokumentu. Vycházejí z průzkumů stavu sbírek, popřípadě k nim dochází na základě požadavku nebo návrhu správce knihovní sbírky. Konečnou formu zásahu by měli volit odborní pracovníci.

Individuální konzervační postupy

Mezi běžnější konzervační zákroky, které se provádějí na jednotlivých knižních svazcích včetně novodobého fondu, patří:

- **MECHANICKÁ OČISTA KNIHOVNÍCH FONDŮ**
- rovnání a oprava deformovaných stránek
- opravy knižních vazeb
- odstraňování škod způsobených předchozími neodbornými zásahy

HROMADNÉ ODKYSELOVÁNÍ

Vzhledem k velkému objemu knihovních fondů, které je třeba konzervačně ošetřit, a vzhledem k omezené kapacitě restaurátorských pracovišť, jsou již delší dobu hledány metody, která umožní ošetřit ohrožený knihovní fond ve větším množství, za pomoci speciálních strojů.

Mezi tyto konzervační metody patří hromadné odkyselování. Rozklad papíru v důsledku působení kyselin je možno zastavit jejich neutralizací a do papíru se současně zanesou tzv. **alkalická rezerva** ve formě vápenatých a hořečnatých solí. V současné době jako vhodné jeví metoda BATTELLE (SRN), BOOKKEEPER (USA) a v poslední době proces Buckeburg, který v Německu nabízí firma Neschen (zatím pro archiválie).

V České republice jsou hromadné metody odkyselování vyhodnocovány, ale doposud v ČR není taková technologie provozována.